

Regeringen

Svensk Tidskrift har granskat de insatser regeringens ledamöter gjort. På det hela taget klarar statsråden en sådan granskning med hedern i behåll. Likväl skäller såväl opposition som oberoende granskare som bandhundar. Hur förklaras detta?

En viktig förklaring är att det i breda lager i det svenska samhället helt och hållet saknas sjukdomsinsikt. Man tror att problemen är av den arten att några enkla – om än stora – hugg kan lösa balansproblemen. Man inser inte att det grundläggande problemet ligger i att den offentliga sektorn under en lång följd av år expanderat så att alla samhällsekonomiska begränsningar brutits igenom. Detta har skett genom myriader av små enskilda beslut som var för sig är harmlösa. Sammantagna skapar dock dessa beslut den offentliga sektor som vi har idag och som är förklaringen till våra balansproblem. Närmast definitionsmässigt kan man inte ändra den helhet som skapats av dessa små beslut genom några få stora beslut.

Karl Popper har beskrivit något som han kallar "the strain of civilisation" och som egentligen rätt väl beskriver den tanke eller egentligen brist på tanke – som ligger bakom kraven på stora klipp. The strain of civilisation innebär kort och gott att människor inför mycket komplexa situationer flyr till mycket enkla lösningar. Ett exempel på sådan flykt är när det moderna samhällets många problem rubriceras "kapitalismens kris" och lösningen får bli ett totalitärt samhällsskick som skenbart är enkelt och rationellt. Ett annat exempel är, som sagt, kraven på stora klipp som skall lösa det svenska samhällets problem.

I arsenalen av stora klipp ingår ofta en bred politisk samling. En regering med starkt social-

demokratiskt inflytande förmodas kunna bedriva den liberala politik – för att inte säga högerpolitik – som det här landet behöver bättre än den borgerliga regeringen. Redan elementär kunskap om dagens socialdemokrati leder till insikt om att detta är fel. Det socialdemokratiska partiet består av ett konglomerat av organiserade intressen. Allt från metallarbetaren till begravningsväsendet har egna organisationer som bildar basen för partiet. Detta intressekonglomerat har synnerligen svårt att driva en politik som skall reda upp den oreda som just skapats av särintressenas starka inflytande över de offentliga besluten.

Till detta kommer att det socialdemokratiska partiet idag har en mycket svag partiledning. Olof Palme må ha vilken image han vill. Faktum är att Olof Palme personligen saknar inrikespolitisk identitet överhuvudtaget. Därmed kommer han aldrig att kunna ge det socialdemokratiska partiet en stark ledning i inrikespolitiska frågor. Den socialdemokratiska inrikespolitiken kommer under överblickbar framtid att vara liktydig med den intressenas koalition som rörelsens olika delar formar. Den koalitionen är avsevärt mycket mer oförmögen till neddragning av den offentliga sektorn än varje tänkbar borgerlig koalition. Först om och när vi har fått en annan socialdemokrati kan en bred samling kring en nödvändig politik ske.

Förmår man väl motstå frestelsen att fly till förenklingar inser man att det inte finns någon annan väg för Sverige till ekonomisk balans än en gradvis neddragning av den offentliga sektorn. Detta är också precis vad den borgerliga regeringen nu håller på att genomföra. Sedan är det en annan sak att regeringen bör kritiserats för att man inte dragit tillräckligt långtgående

ende slutsatser av den underskottsekonomi vi hamnat i. Fortfarande odlar — åtminstone delar av regeringen — föreställningen att vi på något sätt senare skall återvända till en fortgående utbyggnad av offentlig sektor. Insikten måste vinnas — och förmedlas — om att ekono-

min inte klarar av en offentlig sektor av den relativa omfattning vi har idag. Varje svensk industriarbetare bär idag en byråkrat och en sjukpensionär på sin rygg. Detta håller inte industriarbetarens rygg för.